

sekä reippaan mitalin, joka sekkin on pörräisluokassa.

Pelissä käytetään kutsukirjeessä selitettyjä sanoja. Peli on jaettu kymmeneen vaiheeseen, joita pääsee pelaamaan yhä uudelleen ja lapset kertaavatkin mielellään jännittäviä tai kiinnostavia kohtia. Juonellisen tarinan lisäksi peli sisältää pieniä minipelejä, jotka pitävät yllä lapsen mielenkiintoa. Pelissä on esimerkiksi valinnanmahdollisuuksia ja merkkien keräilyä. Pörräistä voi mitata ja punnita venyttämällä hahmoa eripituiseksi tai -painoiseksi ja leikkitalissa voi pelata muoto- ja värikoppeliä.

Pelin tekeminen

Pelin tekemiseen meni noin puoli vuotta ja kehitystyöhön osallistui useita ammattilaisia ja ammattiryhmiä. Työryhmässä oli mukana lasten erikoispsykologi Hanna Vuorimaa, jolta saimme tukea siihen, miten lapselle esitetään asioita. Pelin toteutti peliyrittäjä Tinglware, jonka pelintekijät perehtyivät huolellisesti pienen lapsen kehitysvaiheeseen ja sairaalan ympäristöön ja tapahtumiin. Pelintekijät työstiivät peliä vaihe kerrallaan ja yhdessä kohtauksia arvioitiin ja ideoitettiin eteenpäin.

Pienet testajat testasivat peliä keskussairaalan ATK-luokassa. Testaus-tilanne antoi hyviä vinkkejä. Itselleni oli yllätys, että tietokoneversion hiiren käyttö oli lapsille haasteellista. Pienet lapset tarvitsivat siis mobiiliversion. Toinen hauska tulos oli, että lapset osasivat edetä pelissä johdonmukaisesti. Itse kaipasin joissain kohdin etene- misohjeita - mutta tunnustan, etten ole aiemmin paljoa mobiilipelejä pelaillut.

Tulevaisuus

Peli on tehty Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän päiväkirurgiaan, mutta nyt Pörräinen on lennähtämässä pienin muutoksin myös Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin käyttöön Jyväskylään.

Pelistä on tullut hyvää palautetta. Tutkittua tietoa saamme syksyn aikana, kun Lahden ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijat haastattelevat loppuvuonna lapsia ja vanhempia pelin hyödyllisyydestä.

Pelin tekeminen on ollut opettavaa ja innostavaa. Uusia ideoita olisi paljon ja uskon, että niille olisi myös tarvetta. Lapsi kohtaa monia tilanteita, joihin voisi valmistautua pelin avulla. Lapsen pelkojen hoitaminen olisi helpompaa etukäteen kuin jälkikäteen.

Ammattitaidolla ja huolella hoidettu lapsipotilas on kaikkien etu. Peloton lapsipotilas on tulevaisuuden aikuispotilas, joka ei siirrä omaa pelkoaan tuleviin lapsiinsa. Ammattilaisille satuhahmo on tuonut piristystä työpäivään ja antanut luvan heittäytyä sadun maailmaan. Se on myös laittanut meidät arvioimaan työskentelytapaamme ja muistamaan, että lapsi ei ole pieni aikuinen, vaan oman mielikuvituksen ja kehon omaava ainutlaatuinen yksilö. ■

Tapasin 8-vuotiaan Nellan korjauksen jälkeen. Nella on erityislapsi ja kommunikoi omalla tavallaan. Äidin mukaan Nella oli päässyt hyvin tapahtumaketjun sisälle tutustuttuaan tapahtumiin pelin avulla, sillä kuvat auttavat Nellaa hahmottamaan asioita. Peliä oli pelattu useaan kertaan ja vielä sairaalaan tulomatkalinkin. Nellan mielestä pelissä hauskin olivat äänet.

Lastenneurologian yksikkö Porissa

TEKSTI: Seija Noppari, osastonhoitaja
Lastenneurologia, Satakunnan sairaanhoitopiiriin
kuntayhtymä

”Ennen vanhaan”

Olemme toimineet vuodesta 1991, jolloin lähettiin liikkeelle lastenneurologin, psykologin, puheterapeutin ja kuntoutusohjaajan sekä yhden sairaanhoitajan voimin lastenpoliklinikan ja osaston yhteydessä. Vuonna 2000 saimme yhteiset tilat poliklinikalle ja osastolle, uusia virkoja perustettiin ja paikkaluku osastolla lisättiin viiteen.

Olemme joutuneet muuttamaan toimintaamme moneen eri paikkaan erilleen muista lastenosastoista. Aina olemme kuitenkin saaneet parempia tiloja. Osaston toiminta ja sairaanhoitajien työ ovat muuttuneet eniten. Kokonaan päiväosastoksi siirryimme vuonna 2013. Toimimme omana vastualueenamme vuoteen 2010 asti, jolloin yhdistyimme lastentautien alaisuuteen. Tällä hetkellä kuulumme lasten- ja naistentautien sekä synnytysten vastuualueelle ja meillä on oma ylilääkäri.

Uusi lasten- ja naistentalo

Muutimme uuteen lasten- ja naistentaloon keväällä 2015, jolloin pääsimme vihdoin muiden lastenosastojen kanssa samaan taloon. Saimme olla uuden talon suunnittelussa mukana kiitettävästi. Meillä on hienot poliklinikka- ja osastotilat. Koko tiimin väellä on huoneet samassa kerroksessa. Oma pieni toimenpidehuone, vanhempien tilat, osastopotilaiden erillinen ruokailutila ja aistihuone, hoitajien ohjaushuone ja oma neuvotteluhuone ovat tiloja, joita meillä ei ennen ollut. Osastolla on kolme potilashuonetta, joista yksi on suunniteltu liikuntavammaisia lapsia varten. Siellä on muun muassa kattonosturi ja ympäristöhallinnan laitteita. Lasten on

mahdollista tarvittaessa käyttää omaa huonetta esimerkiksi rauhoittumiseen. Samassa kerroksessa toimii myös lasten apuvälinekeskus. Keskellä koko rakennusta on katettu sisäpiha, joka on kalustettu lasten leikkipihaksi. ▶

Tätä päivää

Toimintaamme kuuluu tänä päivänä sekä poliklinikka- että päiväosastotoimintaa ja sairaanhoitajien tekemiä päiväkotij- ja koulukäyntejä, vauvaperhetyön käyntejä, autismiohjauskäyntejä sekä ADHD-ohjauksia poliklinikalla. Käyntejä ja ohjauksia tehdään yhteensä noin yhden hoitajan työpanoksen verran. Osastolla on omahoitaja kaikille lapsille ja poliklinikan lääkäri- ja sairaanhoitajien riippuen lääkärin määräästä.

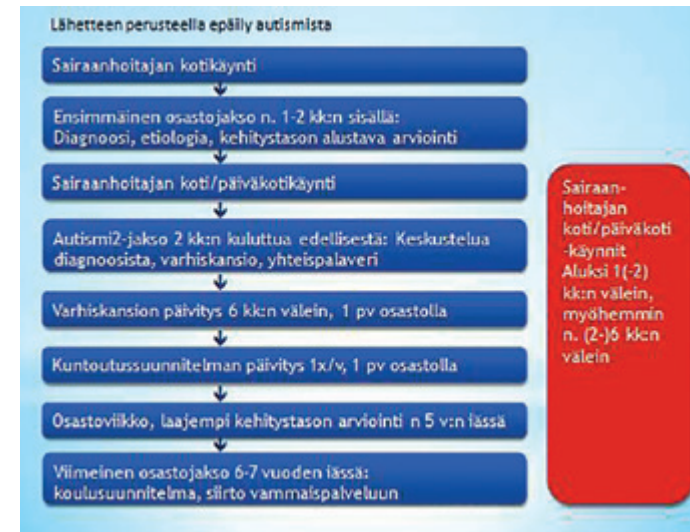
Meillä työskentelee ylilääkäri, erikoislääkäri, ajoittain erikoistuva lääkäri, neuropsykologi, psykologi, puheterapeutti, kuntoutusohjaaja, osastonhoitaja ja seitsemän sairaanhoitajaa. Fysiatrian poliklinikalta tiimissämme toimii toimintaterapeutti, fysioterapeutti ja askartelunohjaaja sekä apuvälineyksiköstä apuvälinealan asiantuntija. Sosiaalityöntekijän palveluita meillä on puolikkaan toimen verran. Kaikki työn-

tekijät työskentelevät sekä osasto- että poliklinikatyössä. Poliklinikalla on vakituisesti yksi sairaanhoitaja ja osa sairaanhoitajista kiertää myös poliklinikalla. Yksikössä työskentelee vakituisesti yksi kokoaikainen ja toinen sihteeriksi osan viikkoa. Osastonhoitaja on mukana kenttätöissä suunnitellusti kaksi päivää viikossa. Sijaisia meille ei ole budjetoitu, sillä lomien hoidetaan osaston sulkujen aikana ja varahenkilöstöä voimme käyttää tarvittaessa.

Hoitajat ovat kaikki olleet jo kauan meillä töissä. Hoitajien keski-ikä on vähän alle 50 vuotta. Suurimmalla osalla on lastensairaanhoitajan koulutus ja kahdella lisäksi terveydenhoitajan koulutus. Kaikilla hoitajilla on yksi tai useampi oma erityisala, johon ovat suuntautuneet ja kouluttaneet. Näitä ovat muun muassa epilepsia, liikuntavamma, ADHD ja autismi. Kahdella hoitajalla on vauvaperhetyön koulutus ja kahdella hoitajalla autismin asiantuntijakoulutus.

Osastolle lapset tulevat enimmäkseen viiden päivän jaksoille maanantaista perjantaihin. Suurin osa lapsista on kehitysongelmien takia tutkimuksissa ja kuntoutuksen arvioinneissa. Liikuntavammaisia lapsia on useimmiten yksi viikossa. Osastolla on käytössä omahoitajajärjestelmä. Sairaanhoitajan osuus lapsen arjen selviytymisen kartoittajana on suuri. Viime vuosina on kehitetty ja lisätty vanhempain ohjausta ja mukanaoloa osastolla. Kuvia ja viittomia käytetään ahkerasti. Hoitotyön yhteenvedoista olemme tehneet sähköisessä muodossa jo noin kymmenen vuotta, mutta päivittäinen kirjaus Effican HOKEen alkoi jouluna 2015.

Autistisen lapsen hoitopolku.

Liikuntavammaisten lasten kohdalla on otettu käyttöön GAS-arviointi noin kaksi vuotta sitten. Sitä tekevät yhdessä fysioterapeutti, omahoitaja ja vanhemmat. Kaikkien mielestä se on ollut motivoivaa.

Vuosi sitten aloitimme pienten lasten autismin kuntoutuksen. Kaiken pohjana on Varhis-malli, joka on kehitetty Lastenlinnan autismiyksikössä. Tätä työtä meillä tekee kaksi autismihoitajaa, jotka hoitavat autistiset lapset osastolla ja käyvät ohjaamassa päiväkodeissa avustajia sekä vanhempia. He tekevät psykologien kanssa tiivistä yhteistyötä. Tähän liittyen päiväkodin hoitajille ja avustajille on myös pidetty sairaalassa koulutustilaisuuksia säännöllisesti.

Haasteita

Meillä on halua kehittää työtämme yhä enemmän lapsia ja vanhempia palvelevaksi pyrkimällä aitoon kumppanuuteen yhteisen päämäärän hyväksi. Haasteita tällä polulla tuovat erikulttuuriset

ja moniongelmaiset perheet, joita kohtaamme yhä enemmän.

Uudessa lasten- ja naistentalossa on tiukka kulttuuri siitä, että sairaanhoitajat tekevät työtä siellä missä sitä kullakin hetkellä on. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että suositaan kiertämistä eri yksiköissä ja auttamista siellä, missä apua tarvitaan. Tähän meitäkin vaaditaan sopeutumaan. Budjeteissa on ollut säästötavoitteita ja määräaikaista työntekijöitä on laitettu pois. Olemme juuri saaneet tiedon, että nyt on meidän vuoromme osallistua säästötavoitteisiin ja meiltä lähtee vuoden 2017 alussa yksi määräaikainen sairaanhoitaja pois.

Sähköisten potilasjärjestelmien kanssa on vielä monenlaisia haasteita. Lähitulevaisuudessa sairaalassamme otetaan käyttöön Lean-menetelmään kuuluvia työkaluja, yhteinen varahenkilöstömalli, työajan sähköinen kirjaus ja potilaiden itseilmoittautuminen. Sairaalamme on yksi 12:sta ympärivuorokautista päivystystä jatkossakin tarjoavasta sairaalasta ja sen eteen ollaan tekemässä isoja suunnitelmia. Myös SATASOTE on käynnistynyt ja odotamme mitä se tuo tullessaan. ■